

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

Št. 51.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1910.

Leto V.

Listnica uredništva. Idrija. Društven in shodni zakon je izdala svojčas S. K. S. Z. Spisal ga je g. dr. V. Schweitzer. Bil je temeljit, poljuden, žal, da ni več v knjigotrštvu, ker je pošel in bi bilo zelo želeto, da bi izšel v drugi izdaji, ker se po njem zelo povprašuje. Ravno to velja za Kraljev Obrtni red. Nemških izdaj društvene in shodne postave je pa cela vrsta. Naroči ga pri »Kotoliški Bukvarni«, Ljubljana. Zdravstvuj!

Mi in delo.

V listu »Der Auswanderer«*) objavlja glavna tajnica Avstrijske lige za boj proti trgovini z deklicami, Celestina Truxa, članek, ki se peča s trgovino kranjskih deklic v Severno Ameriko. Pisateljica izvaja med drugim:

»Splošno le malokdo zna, da obstaja med Kranjsko in Severno Ameriko trgovina z deklicami, ki je precej obsežna. V kranjskih naselbinah Pueblo, država Colorado in Cleveland, država Ohio sta središči sramotne trgovine s kranjskimi dekleti.

Med tem ko gostilničarji večinoma po severno-ameriških državah ne smejo imeti natakarij, jih imajo kranjski gostilničarji v Pueblu in Clevelandu. Niso namreč zgolj lastniki gostilen (salonkeper), marveč imajo tudi na hrani in v stanovanju svoje rojake (boardinghouse). Lastniki takih jedilnic smejo imeti natakarije, a te svoje natakarije izrabljajo gostilničarji v podle namene in so take gostilne nesramne hiše najnižje vrste, ker morajo uboga kranjska dekleta kot natakarije gledati na to, da gostje veliko pijejo.

Deklice, ki jih taki gostilničarji izročijo največji sramoti, si preskrbe gostilničarji tako-le: Gostilničar vpraša vsakega novega gosta po njegovi rodbini in po njegovih zasebnih zadevah. Vpraša ga tudi, kakšne da so razmere v njegovem domačem kraju. Zanima se pred vsem, če so doma tuda čedna dekleta. Če gost pravi, da jih pozna, povabi gostilničar deklico, naj pride v Ameriko

*) »Der Auswanderer«, Dunaj XIII, 3, Wienmayergasse št. 11. Izhaja mesečno in stane celo leto 3 krone, stran. 42.

in ji pošlje potnino pod pogojem, da ji bo pri zaslužku odtegnil potne stroške. Večina ma zvabijo tako v svoje hiše nesramnosti Dolenjke. Potujejo navadno čez Inomost in Švico čez Marseille v Ameriko.

Zaslužijo dekleta na teden po 4 do 5 dolarjev in sicer tako-le: Gost vpraša dekleta, kaj da hoče piti. Zbere si seveda drago žganje, pije pa kako ceneno limonado. Razložek pride nje na dobro. Ampak pravi zaslužek je v sramoti za denar. Dekleta so popolnoma izročena na milost in nemilost gostilničarja. Angleščine ne znajo in se je v družbi svojih rojakov tudi ne nauče. Le redka so tista kranjska dekleta, ki se v ameriških gostilnah kot natakarije ne izgube.

Iz tega je razvidno, kakim nevarnostim so izpostavljeni naši ljudje v Ameriki. In vendar sila goni naše ljudi, da gredo s trebuhom za kruhom. Zakaj? Domovina nima zanje dovolj kruha. Naši stranki dostikrat očitajo socialni demokrati, da ima srce le za kmeta. A kaj takega more res le trditi kak zagaman socialni demokrat, nihče pa ne, kdor zasleduje delo naših ljudi v kranjski deželni postavodajalni zbornici.

Naša stranka je bila prva v državi, ki je uvedla velikansko akcijo, da se izrabijo naše vodne sile v proizvodnjo elektrike. Deželna elektrika bo povzdignila v naši deželi podjetnost. Ni dvoma, da bodo nastala nova podjetja, v katerih bo dobil naš človek dovolj kruha. Po deželni električni centrali pridobi industrija in z njo delavstvo. Ponosni smo lahko na započeto delo naše stranke delavstva v korist. V 20, 30 letih bo naša dežela industrijska in ne bo slovela zgolj po svojih нравnih čarih, ampak tudi po blagostanju.

Zasluga za to je naše stranke, naših ljudi, ker bo dobil naš človek dovolj kruha doma in ne bo izpostavljen takim nevarnostim kakršnim so naša dekleta n. pr. v Ameriki.

Velika je misel izrabljati vodne sile v deželi. Gotovo je pa tudi, da postane naša dežela industrijska, delavska. Tisti nebrojni naši delavski bataljoni, ki danes polne ameriške in nemške rudnike, bodo ostali doma. Mi moramo že danes vse pripraviti, da ostanejo i v domovini zvesti krščansko socialni delavski zastavi!

»Po dobroti tega mladeniča,« prične s prijetno zvonečim glasom, »sem prišel prosit Te pravice za Avla, mojega mladega prijatelja. Zatožili so ga po krivem, da se je udeležil zarote zoper Tebe. Ne zahtevam milosti; prosim le pravice: potekli so trije tedni in še vedno medli v temni noči, kakor sem zvedel, brez preiskave, brez obsodbe.«

»Videti si prav iskren zagovornik mladine, starec!« odvrne Neron in se smeje. »Poznam te; midva sva že govorila; spomni se; bilo je v Lokuštini krčmi, ko si prav po očetovsko varoval ono mlado pevko. Govoril si tačas z bradatim tujcem; obljubil ti je, da se bo razgovarjal s teboj še o bolj priličnem času o krščanstvu in sedaj bo spolnil svojo obljubo: oni neznani tujec sem bil jaz. No,« povzame car zopet besedo in zre trdo v oči starčku; »ali ne bodeš trepetal, stari mož? Kolikor vem, si razlagal tujcu misli o veri v stare bogove, katerih ponavljati bi si pač več ne upal pred carom.«

Aleksandru se zasvetijo oči.

»Gospod,« spregovori nato pohlevno, a s trdnim glasom, »kar sem govoril kdaj, govorim še danes, in ako bi tudi viselo na tem moje življenje, ako bi šlo tudi za življenje

Ljubljansko krščansko socialno delavstvo.

Shodi slovenskega katoliškega delavskega društva. Minulo nedeljo je govoril na shodu »Slovenskega katoliškega delavskega društva« poslanec dr. Krek. Misli, ki jih je obrazvil, bomo objavili v naših člankih. Iz srca vseh zborovalcev je govoril društven podpredsednik Fr. Zabavnik, ki je prosil dr. Kreka, naj bi ostal v Ljubljani. Vsa naša stvar bi hitreje napredovala, če bi se to zgodilo. Ljubljansko krščanskosocialno delavstvo želi imeti trajno v svoji sredi učitelja in ustanovitelja slovenske krščanskosocialne delavske organizacije. Podpredsednik je govoril po naročilu zaupnikov ljubljanskega krščansko socialnega delavstva in so mu zborovalci burno pritrdili.

V nedeljo, dne 20. t. m., ob desetih dopoldne govori na shodu »Slovenskega katoliškega delavskega društva« kanonik posl. dr. Ign. Žitnik, ki je med našim delavstvom kot razborit govornik zelo priljubljen in ki je že ob zibelki slovenskega krščanskosocialnega delavstva nešteto pred tolikimi leti že nastopal na shodih »Slovenskega katoliškega delavskega društva«.

Konferenca odborov kranjske krščanskosocialne delavske organizacije se prične točno ob devetih dopoldne. Vodi jo poslanec dr. J. E. Krek.

Zopet z velikim skioptičnim predavanjem nas razveseli S. K. S. Z. prihodnji torek v veliki dvorani »Uniona«. Dr. Jeršeto vo predavanje: **Napoleonove vojske, njegova slava in njegov poraz s posebnim ozirom na Slovence** bodo spremljale sijajne skioptične podobe. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Sedeži po 1 K in po 60 vin. se prodajajo v Šoukalovi trafikli. Stojišča po 20 vin. se dobe na večer predavanja pri blagajni.

Javno predavanje S. K. S. Z. Prihodnjo sredo, dne 23. t. m., bo ob pol 8. uri zvečer predaval v S. K. S. Z. odvetniški koncipist dr. Jure Adlešič. Agitirajte za »Zvezina« predavanja, udeležujte se jih redno in točno! Vstop vsakemu prost!

Ljubljanski katoličani! Dne 20. septembra letos so, kakor vsako leto, Italijani praznovali obletnico, kar so sv. Očetu ugrabili

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Rad bi jo zopet videl; ona mora vedeti, kje biva deklica. Spor, pripelji ga k meni!«

»Neron! Aricije ne boš odtrgal Avlu,« reče Spor, »kajti deva je njegova nevesta. Kaj takega ne bodeš storil, zaradi mene ne; ker glej — kar mi je ostalo na zemlji čiste, resnične ljubezni, oklepa Avlo in Aricijo; ako njima skriviš le las, počilo bo moje srce, ki skuša s slabo posodico nagnjenja biti kos sovraštvu, in — potem sva pobotana, cazar! Ne bom ga drugič meril meča na-te: bežal bom daleč odtod, preklinjal te bom in te pustil samega pod težo črta in zaničevanja, katero ima nositi tvoja glava.«

S temi besedami odpre glavna vrata v sobano in nekaj trenotij pozneje stopi Aleksandros, sivi očetovski prijatelj mlademu Avlu v trinogovo sobo. Obličje oznanovalec evangelija je plemenito in mirno, kakor navadno; a gube na obrazu, katere mu je utisnilo trpljenje, se vidijo globlje, postava njegova bolj sklonena.

Starec se spoštljivo prikloni, a ni ga videti sledu kacega strahu pred Neronom.

dragega mi Avla, ne zatajil bi resnice, ki prešinja vso mojo dušo s svetim žarom. Tu je moja glava, o cazar!«

»Tedaj pripoznaš, da si kristjanske ločine? Govori odkritosrčno,« govori Neron, »porok sem ti s svojo besedo, da te nič ne bo žalilo, in ako bi gorela trupla vseh kristjanov, kar jih je v mojem mestu, na siloviti gromadi — ti bodeš ostal. Kajti veselilo bi me, ko bi videl, da je osramočena tvoja modrost, da si, starček, ponižan. Veselilo bi me, ko bi videl, da je starček pred mladeničevimi nogami; ko bi slišal iz tvojih ust: Odpusti mi, gospod! prazna je bila moja vera: nespremljivi so bogovi.«

Aleksandros zmajuje z glavo.

»Jaz bi ne preživel smrti svojih bratov,« se odreže starček; in ako bi mi tudi velevala dolžnost, naj edini razširjam seme prave vere na skalnatih tleh, da zraste in krepko cvete, — nikoli bi me ne videl ti pred svojimi nogami, nikoli bi jaz ne preklical.«

(Dalje prih.)

njegovo last. Rimski župan, vodja framazonov, jud Natan, je imel govor, v katerem je kruto žalil svetega Očeta in se norčeval iz češčenja Marije Device. Te žalitve so ogorčile ves katoliški svet. Celo med liberalnimi poslanci v Italiji so se našli možje, ki so obsodili Natanovo surovost. Povsod prirejajo katoličani protestna zborovanja. Posebno se je izkazal cesarski Dunaj, kjer je na tisoče in tisoče katoliški Cerkvi zvestih src na sijajnem zborovanju manifestiralo proti framazonski predrznosti in proti temu, da bi se, izrabljajoč katoliško potrpežljivost, tudi pri nas počasi pričele portugalske razmere. Tudi v Ljubljani dvignimo v nedeljo, dne 20. novembra, svoj glas na velikem protestnem zborovanju, ki se vrši v veliki dvorani »Uniona« ob 4. uri popoldne z dnevnim redom: Natan in Portugal. Govori načelnik Slovenske Ljudske Stranke državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič. Prihitite vsi na to zborovanje! Pokažimo svetu, da hočemo tudi v središču Slovenije ostati zvesti katoliški Cerkvi! Agitirajte za najboljše udeležbo! — Za odbor ljubljanskih katoličanov: Fr. Povše, predsednik. — Člani nekatoliških organizacij nimajo pristopa.

Krvoses kapitalizem.

Izpred obrinega sodišča. Kako modra in pametna naredba so obrtna sodišča, kjer se sporne zadeve med delodajalci in delavci poravnajo, nam pričajo nešteti slučajji, katere ta sodišča rešujejo. Kakšne sitnosti in težave je imel do nedavnih časov delavec, če si je hotel pred šikanami delodajalca svoje pravice pri civilnem sodišču iskati. Navadno se je delavec vseh teh potov naveličal in raje sam škodo trpel. Zadnjič sta bile na vrsti dve točki, ki ju je ljubljansko obrtno sodišče rešilo. Dne 9. t. m. je stal namreč pred sodiščem g. Malli iz Ljubljane. Tožitelja sta bila strojnik J. Rozman in kurjač J. Sternad, oba iz Stožic pri Ljubljani. Prvi je tožil g. Mallija zaradi tega, ker ga je ta brez odpovedi odpustil. Zaradi te nepostavnosti je moral plačati g. Malli svojemu bivšemu strojniku 132 K za mesec dni naprej. Drugemu tožitelju kurjaču Fr. Strnadu pa je sodišče odreklo pravico do mesečne plače za naprej zato, ker je sam knjižico zahteval. Pač pa mu je gospod Malli moral 9 K dati kot za plačo za tri dni, ker je bil brez odpovedi odpuščen. Čeravno je bila sezona že pri koncu, bi bil vendar gospod Malli moral delo odpovedati.

Stavke v Avstriji leta 1909. Stavke so se leta 1909 zmanjšale, pač pa so z ozirom na gospodarsko krizo večkrat kakor druga leta izključili delavstvo od dela. V 1741 podjetjih je bilo 580 stavk. Stavkalo je 61.978 delavcev 729.309 dni. Leta 1908 je pa bilo v 2702 podjetjih 721 stavk. Stavkalo je 78.562 delavcev 1.011.036 dni. Lani je stavkalo 53.337 delavcev in 8641 delavk. Na Kranjskem je bilo 10, na Štajerskem 32, na Primorskem 14 in na Koroškem 9 stavk. **Socialni demokrati so stavkali 32krat zato, da izsilijo gospodarje odpustiti krščansko misleče delavce!** Tvorničarji so izključili od dela v 741 podjetjih med 22.135 delavci celih 18.165!

Socialnodemokraški dražilci živil. Naši socialni demokrati vedno vpijejo in kriče, naj se odpravijo davki na živila. Imajo prav. Tudi mi se potegujemo za to. Ampak zelo dvomimo, da bi socialni demokrati tudi tako delali, če bi imeli kaj moči, kakor kriče in vpijejo. V alzaškem mestu Markkirch gospodarijo socialni demokrati. Mesto pobira v mestni klavnici pristojbino za zaklano živino. Človek bi mislil, da jo bodo socialni demokrati znižali, a tega niso storili, marveč so jo kar zvišali, in sicer ne za kako malenkost, marveč pri teletih od 25 fenigov na 1 marko 50 fenigov, za kostruna in kozo pa od 20 fenigov na 1 marko 50 fenigov. Res, socialni demokrati so velike goflje, v dejanju pa največji delavski izkoriščevalci in oderuhi in delavski izdajavci!

Socialnodemokraška hinavščina. S carino proč! Tako golčli s hripavim glasom preljudi naš znanec in tovariš slovenski rdeči papež Etbin Kristan pod nemško komando. Na to trobento trobijo tudi po fabrikah in po delavnicah, po oštarijah in po šnopsarijah tisti, ki ne znajo gofljati drugega, kar jim z zavitimimi očmi in s pravim igralskim ponosom ukazuje rdeči, nekdanji črno - rumeni Etbin. Ampak Etbin ne komandira n. pr. francoskih socialnih demo-

kratov in ne pove, kar sicer čita v »Sozialistische Monatshefte«, kjer se francoski socialni demokrat Etienne Buisson zelo vne-ma za carino, in sicer celo za carino na živila. Socialni demokrat Buisson piše: Zakaj naj bi nasprotovali carini na tista živila, ki se pridelajo na domači grudi, češ, da carina zviša delavcu na škodo ceno živil? Ali naj res Amerika in Rusija uničita kmeta za to, da bo cenejše živel industrijski delavec? Ali nimata kmečki in tvorniški proletariat skupnih koristi? Če postane življenje industrijskega delavstva po reformah kmetu v korist dražje, more z zvišano plačo industrijsko delavstvo več porabiti. — Mi navajamo, kar je zapisal rdeči Buisson, brez vsakega komentarja, da naše bravke in bravej izpoznajo vso hinavščino rdeče bande.

Tobačno delavstvo.

Vprašanje plač. Skrajna potreba nam narekuje te-le vrstice. Nujno je potrebno, da se naše plače ob novem letu temeljito preurede in zboljšajo. Pričakovali, moledovali in beračili smo že leta in leta, ampak vse, kar se nam je dalo več plače, le ne zadostuje ob draginji, ki vsaki dan narašča in ki nas bo letos še hujše pritisnila. Krompirja namreč letos ni veliko. Obnesel se je zgolj na Ogrskem. Drugod ga je pa povsod uničila prehuda letošnja moča, o kateri trde nekateri zvezdoznanski učenjaki, da jo je povzročil znani Haleyer komet. Krompir je že zdaj znatno poskočil v ceni ne zgolj v Ljubljani, ampak tudi po vseh drugih evropskih trgih. Drag je že zdaj kakor žofran, a ga še dobiti ni mogoče. Vse, kar se stori in kriči o draginji, ne pomaga nič. Potrebno je marveč, da nam izvojuje naša organizacija in naši poslanci tako izboljšanje plače, da ob neznosni sedanjí draginji ne bomo mrli gladi in da nam huda lakota ne bo vrgla naših ljudi na bolniško posteljo. Vsakoletno izboljšavanje plač prav za prav ni bilo nikdar zadostno. Deležni ga niso bili vsi, a tudi tisti, ki so jim plače izboljšali, niso dobili toliko, da bi bilo to primerno sedanjí draginji. Znano je, kako so svojčas zanemarili plače. Grehi tistih let, ko delavstvo ni bilo združeno, se še poznajo. Ampak potrebno je, da vsaj sedanja generacija ne bo umirala gladi, kakor so umirali naši predniki. Tako kakor zdaj, ne more več naprej. V Ljubljani so nam izboljšali plače za kakih 5 odstotkov, kar ob ljubljanski draginji ne zadostuje še od daleč ne. Takozvano izboljšanje pa zahteva zelo velikrat tudi, da se mora več delati in se zato ne more pravzaprav smatrati za pravo zboljšanje, ne da bi se moralo več delati. Ob takih razmerah je nujna potreba, da se plače tobačnemu delavstvu tako uredi, da bodo zadostovale.

Tobačno delavstvo opozarjamo, da govorijo na nedeljskem shodu »Slovenskega katoliškega delavskega društva«, ki se prične točno ob 10. uri dopoldne v dvorani Slovenske krščanskosocialne zveze, tudi za tobačno delavstvo prezaslužni gospod kanonik poslanec dr. Ign. Žitnik. Delavstvo naj se v velikem številu udeleži shoda.

Povišanje cene tobačnim izdelkom. Poročali smo že, da se zvišajo cene tobačnim izdelkom. Povišajo se razven tobaka z oslanje cene vsim tobačnim fabrikatom. Podraže se vse smodke in svačice, tobak, ki se prodaja v zavojih, obdrži dosedanje cene, pač pa znižajo nekoliko težo. Dramacigarete bodo stale več 1 vinar, šport 1 vinar, mešane inozemske smodke 1 vinar, srednje vrste smodk 2 vinarja, finejše pa 4 vinarje komad. Finančno ministrstvo upa, da dobi 30 milijonov kron več dohodkov iz tobaka. Cene povišajo 1. julija 1911. Izboljšati nameravajo nekoliko kakovost tobačnih izdelkov. Havana smodke »Perfektos«, »Predilektos«, »Regalia Chica« in »Chonchas« se vzamejo iz prometa. »Realia media«, »Princesas« in Egiptovske svačice tretje vrste ne bodo več specialitete. Uvedeta se dve novi vrsti smodk: »Cigarillos« 20 komadov bodo stale 1 krono, 50 komadov »Viržiniora« pa 4 krone. Nikakor pa ni prav, da se znižajo tudi cene najnavadnejšim cigaretom, ki jih kade reveži. Dramacigarete, ki stanejo sedaj komad 1 vinar, se podraže za 2 vinarja, za celih 100 odstotkov, šport tudi za 1 vinar, torej za 50 odstotkov. Najbolj torej podraže tiste cigarete, ki jih kade delavci, kar najodločnejše grajamo in obsojamo. Kdor kadi dražje smodke, ki stanejo n. pr. komad 20 h, tak ne bo porajtal, če bo plačal

za svojo smodko 2 ali 3 h več, medtem ko bo to delavec, ki kadi dramo ali sport ali »kratko«, to prav dobro čutil v svojem žepu. Cigaret splošnega tarifa so prodali leta 1908 4.708.600.339 komadov, in sicer 2.730.316.542 šport in 1.086.868.890 komadov drame, torej več kakor dve tretjini vseh prodanih cigaret. Vsekakor bi morala priliti nekoliko vode v zvišanje in se ozirati na žep delavca in — tudi kmeta, ki ne kadi dragih, marveč cenenih vrst in ki mora obrniti desetkrat vsak vinar, predno ga izda, da ne mre za lakoto.

Umrla je članica Avstrijske Krščanske Tobačne Delavske Zveze Marija Bizjan. V miru!

Občni zbor so imeli zdravniki tobačnih tvornic dne 14. t. m.

Stari penzionisti in penzionistinj so dobile že večinoma vse odlok, v katerem se obveščajo, da se jim zviša pokojnina, kakor tudi za koliko se jim zviša, in da se jim nakaže pokojnina po poštni nakaznici. Pravni in odločno obsojamo, ker morajo vpokojenci sami plačati poštarino, ker so po našem mnenju taka obvestila, ki imajo čisto uraden značaj obveščanja med uradom in njegovim četudj vpokojenim uslužbencem strogo uraden značaj in bi morala biti zato taka obvestila poštnine prosta. Gre se za uradno stvar, take stvari so pa poštnine proste.

Prometna zveza.

Za mesec november je plačati sledečih dvanajst smrtnih slučajev po 5 vin, za vsakega, in sicer za: Ano Hahm in Marijo Dovč v Ljubljani; Roza Pritl, Gradec; Ferdinand Gosler, Komotau; Rich. Hillinger, Rud. Mašik in Ano Wagner, Dunaj; Ano Drozda in Frančiško Malovany, Hütteldorf; Marijo Köll, Roppen; Elizabeto Pancenberger, Säusenstein; Matija Eigl, Lambach. — S članarino vred je plačati 1. decembra torej 1 K 30 vin.

Izpod Črne prsti. Ker gospod I. M., delovodja, nekoliko misli, da je tudi on v dopisu »Naše Moči« štev. 48 prizadet, mu tukaj povemo, da ni on v dotičnem dopisu popolnoma nič prizadet, ampak neki socialni demokrat, ki mu še baže Ba... pravijo. Dotičnika, ki se je pa to zmislil, da je tudi I. M. prizadet, pa ga imenujemo lažnjivca. Gotovo bi ga radi rdečkarji v svoje mreže vjeli, zato jim pa vsaka laž prav pride.

Člani »Prometne zveze« se tem potom pozivajo, da se mnogobrojno udeleže predavanj v S. K. S. Z. vsako sredo zvečer ob pol 8. uri in pa shodov »Slovenskega katoliškega delavskega društva«, ki se vrše vsako nedeljo dopoldne, začenši ob tri četrt na deseto uro v istih prostorih, Frančiškanske ulice (hotel »Union«). Na shodih in večerih govore odlični možje, ki pač ne zaslužijo, da bi govorili prazni dvorani. Dolžnost vsakega zavednega člana »Prometne zveze« je, da upošteva ta klic, posebno ker se sami še nismo povzdignili do iste stopnje, da bi zamogli sami prirejati tako goste redne shode in predavanja. Komur le količkaj okoliščine dopuščajo, pridi in privabi seboj še prijatelje somišljenike; nikomur ne bode žal, še manj pa v kvar. Porabimo priliko izobrazbe, koder se nam ona nudi, to zahteva od nas tok časa. To nedeljo, 20. t. m., govori velik prijatelj naših železničarjev, gospod kanonik in poslanec dr. Ign. Žitnik, ki si je pridobil za nas železničarje velike zasluge.

Zahvala. Vodstvu »Prometne zveze« se prisrčno zahvaljuje za podeljeno podporo — Jernej Čersanc, skladiščni delavec v Ljubljani.

Z dolenjske železnice. Od strani prožnih delavcev so nam došle zadnji čas sledeče pritožbe: Voz pri gramoznih takozvanih delavskih vlakih, namenjen delavcem, je navaden živinski voz, brez vsakih stopnjic in klopi. Kadar nalagajo živino v tak voz, se poslužijo primerne mostiča in voz nastelejo s slamo, da se živina ne poškoduje; kako naj se pa mi plazimo v tak voz in iz njega in kako naj sedimo, za to se pa ne zmeni nihče, kar da misliti, da imajo gotovi gospodje nas prožne delavce za slabši od živine. Osobnih voz, ki niso za vsakdanjo rabo, je v Ljubljani vse polno in so tam za napotje, zakaj nam tistih ne daste? — K enemu takemu vlaku nam dajo kar po 14 do 16 voz naložit z gramozom, v kratkem času, se razume, da je treba zelo hitro delati in da je človek pri tako napornem delu

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo K 5—, 2 tuceta K 8'60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 16 (Hrvatsko).

vedno premočen od potu, včasih — in to prav dostikrat — tudi od dežja. Ko je treba že odpeljati, si pa kar zberejo enega ali dva izmed delavcev, ki morata iti na zavornici (Bremse) delat službo zavirača. Mi nimamo ravno nič proti temu, ko bi nam tudi dali obleko in plačo, ki gre zaviraču; toda v navadni slabi obleki ves premočen stati več ur na zavornici, izpostavljen burji, dežju in snegu, je pa nekaj, kar bi se lahko reklo: za naše zdravje in življenje je to silno nevarno. — Seveda naši gospodje tega ne morejo znati, ker ob takem vremenu k večjem kdo nes pomoli iz voza drugega razreda; ako ga pa slučajno slabo vreme ogoljufa in vjame na »drajsini« na progi, se pa že tako zavije v koce in plahte, da mu mokrota in mraz gotovo ne prideta do živega. — Najžalostnejše je pa to, da nam še našo skromno plačo utrgujejo, kajti c. kr. ravnateljstvo v Trstu nam je dovolilo pol drugo plačo, kadar delamo na ptuji progi, to je na progi drugega prožnega mojstra, in to za vsak čas. Toda mi imamo v tem oziru posebno klobaso, kajti ako delamo manj kot šest ur na ptuji progi, dobimo samo normalno plačo, kot bi delali na svoji domači progi. Šele od šest ur naprej se nam plača izboljša. Zato pa že skrbijo, da nas le redkokdaj pustijo delati več kot pet ur na ptuji progi, potem pa zopet druge ženejo na tlako, čeprav pri tem železniško podjetje trpi, vsaj gospodje itak nič iz svojega ne plačajo. — Taki čini gotovo ne delajo železniškemu podjetju judobička, še manj pa časti dotičnim gospodom, kateri naredbe c. kr. železniškega ravnateljstva v Trstu tako nesramno na glavo postavljajo in delavcem niti tega ne privošči, kar jim gre po vsi pravici.

Iz Lisjakovega dnevnika. Prijatelj, kje si pa sedaj bil? nekdo vpraša lisjaka. A kje! Šel sem na razgled po svetu, kaj se godi. Bil sem v različnih krajih in tudi okoli kolodvora Rudolfove železnice sem si bil ogledal. In kaj sem slišal? Poznaš tiste gospoda nadpripenjača, ki ga kličejo Nečemar st.? Kako rentati in zabavlja čez vse, kar ni rdečega, ker on morebiti misli, da če on hodi pokoncu, kakor petelin po gnoju, in bljuje svojo srditost nad vsem, ki v rdeči rog ne trobijo. Dobro pa naj pomni: ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe in naj pusti druge pri miru, ker službeni predpis pravi: opravljaj vestno in redno svojo službo, nikjer pa ne stoji, da moraš zavidati in žaliti tiste, ki ne trobijo v rog tvojega rdečea ognja, kakor mu vest veli. Prijatelj, glej, da se poboljšaš, ako ne, ti bo lisjak z ušesom pomigal in z repom pomedel, ker rdeči netelini mu posebno ugajajo. Če se pa valja črvič po zemlji, vedi, da tak črvič si tudi ti, če si tudi gospod čuvaj državne železnice, in pusti ljudi pri miru, in pred svojo vežo pometaj, ako nočeš, da bo tudi tebe zadela usoda, ki ti ne bo ljuba, a bo prišla, ker lisjak rad take gospode z repom tako boža, da je joj.

Okno v svet.

Največji prijatelji duhovščine. Socialni demokrati so po svojih listih slavili tiste portugalske lumpe, ki so ob zadnji portugalski revoluciji preganjali, pobijali in morili katoliške duhovnike in onečlašali redovnice. Vseč jim ni bilo, ker je katoliško časopisje jasno in glasno opisalo svetu junaštva portugalskih socialno demokratskih ljubljencev. V nemških rdečih listih so hoteli obrniti ost in so takole pisali, kar bodo, če še niso, predstavili tudi gotovo slovenski slavni rdeči pisatelji Etbin in Tone Kristan, Drmota, Jaklič ali pa morebiti najmlajši sivolasi rdeči dr. Tuma, ki je imel te dni smolo, da je hotel nekdo deliti po socialno demokratskih načelih in je zato ukradel njegovi ženi kinč, take vrednosti, da mora celo leto marsikak delavec delati, pa še ne zasluži toliko, kolikor je vreden Tumovi ženi samo ukradena dragocenost. Rdeči so

pisali, da ko se je vrnil rajni papež Pij IX. iz Gaete, kamor je bežal pred prekucni, v Rim nazaj, je pričel vladati s krvjo. Trije kardinali da so tvorili krvavo sodišče. V enem letu je bilo usmrčenih 1644 oseb, meseca oktobra 1851 samo v Pijevem rojstnem kraju Sinigaglia 24, kjer je bilo med revolucijo primerno zelo mirno. Pomiloščeni niso bili poslanci ustavne zbornice leta 1849, uradniki, ki so služili republik s pisarji vred, častniki in tudi podčastniki ne, kakor tudi tisti ne, ki so se borili proti Francozom, ko so le ti osvobodili za papeža Rim. Političnih jetnikov je ječalo v papeževi državi leta 1855 13.006, leta 1855 pa so se našteali 19.000 političnih beguncev. (Düsseldorfer Zeitung, št. 248, 21. oktobra 1910. Priporočamo jo Etbinu in Tonetu, ker je za tiste, ki so hočejo poučiti o lažeh, res vzorna!) Res, grozno, kar pripoveduje rdeči list. Ampak zelo sumljivo je že, ker düsseldorfski rdeči šlibar ne pove, kje da je izrezal te številke. Sicer je pa čisto prav, da se zavzema rdečkar za tisto svojat, ki je izgnala leta 1848 Pija IX. iz Rima. Svoja junaštva je pričela tako, da je umorila 15. novembra 1848 papeževega ministra Pelegrina Rossija in sicer zahrbtno z bodalcem. Nato se je pričela vstaja. Pij IX. je pobegnil v Gaeto, ker če bi tega ne bil storil, bi ga bili tudi usmrtili. Liberalni friburški profesor Kraus piše v svoji knjigi: Cavour, die Erhebung Italiens im 19. Jahrhundert med drugim: »Rim je kmalu napolnila ptuja sodrga. Rim je tvoril od 15. novembra 1848 do 2. julija 1849 torišče nesramnih orgij in preganjanja cerkve, vsak je moral izprevideti, da hoče ljudovlada zatreti ne zgolj svetne oblasti, marveč tudi cerkev. Piju IX. se ne more zameriti, da s tem peklenkim izvržkom ni hotel imeti ničesar opraviti... (str. 39 in 40.)« Liberalni zgodovinar očita ljudem, ki jih slave rdečkarji, da so bili sodrga in peklenki izvržek. A ne le on. Znani Ferdinand Lesseps je nazval znanega prekucuha Mazzinija, da je novi Neron, tako grozno je po svobodomislecih in seveda tudi po rdečkarjih tako slavljeni lopov gospodaril v Rimu. Ko so zadušili revolucijo v Rimu, je poslal Pij IX. v Rim vladno komisijo, v kateri so bili kardinal Gabriel della Genza Sermatti, Luigi Kanicelli-Casoni in Ludovico Altieri. Papež jim je naročil, naj prevzamejo vladno in napravijo v Rimu zopet mir in red. Dne 18. septembra je pa proglasil pomiloščenje. Izvzeti so bili zgolj tisti, ki jih je papež že prej pomilostil, a ki so prelomili dano častno besedo in se zopet udeležili vstaje. Teh je bilo 600. Kdor naj da na častno besedo, zna, da se je ne sme prelomiti, kar mora biti prav dobro znano osobito našemu Etbinu Kristanu, ki to stvar strokovnjaško in po svojih legalnih izkušnjah z izpričevalom v roki lahko pozna. Izvzetih je bilo od pomiloščenja tudi kakih 80 voditeljev vstašev, a 24 se jih je smelo pozneje vrniti v domovino. Skupno je bilo prepovedano priti v Rim 1273 osebam, a med temi jih je bilo 629 ptujcev inozemcev. Zelo značilno je, da so prosili papeža milosti celo taki možje, o katerih je imela papeževa vlada v rokah dokaze, da hočejo zato zlorabiti papeževo dobro srce, da bi naprej kovali zaroto proti papežu. In število jetnikov? V Jakinu je bilo zaprtih 1. 1856 54, v Urbanu 21, v Palianu 208, v angelskem gradu 43, skupno 326 oseb. Rdečkar pa laže, da jih je bilo zaprtih 13.006! Na smrt so pa obsodili take ljudi, ki so katerega zavratno umorili. Revolucionarji so namreč organizirali zavraten umor! V Sinigagliji so imeli revolucionarji tajno družbo z lepim imenom »Peklenka družba«, v Jakinu je pa delovala družba »Krvava zveza«. Člani so se morali obvezati, da bodo morili duhovnike! In tako sodrgo povečujejo rdečkarji!

Krvoses — kapital. Neka velikanska pivovarna v Londonu je imela preteklo leto 31.100.000 K čistega dobička. Tvrdka se zove Arthur Guineš in sin. Od tega denarja seveda ne dobe delavci nič.

»Lastnina je tatvinal« Tako uče naši rdeči osrečevalci, samo da lažje ljudi sleparijo. Znano je, da ima soc. demokratska stranka v svoji sredi na stotine milijonarjev. Na Francoskem so taki voditelji: Goblet, De Jeune, Miéville, Jaures itd. Ravno ti voditelji so Judje, ki si znajo na sleparski način pridobiti od delavstva tisočake. Na nekem shodu je v Berlinu na 13. mestih nastopilo 13 govornikov in vsi so bili judovski kapitalisti. Že imena to pričajo: Davidsohn, Singer, Stadhagen, dr. Leo Aarons, dr. Lux in drugi. »Sodrugie«, udarite najprej na te kapitaliste!

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo „Našo moč“. Čim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

Čisto glavo! Močne živce! Zdravo spanje! Nikakih prsni in vratni bolečin nimamo, odkar uporabljamo Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“, ker ta utešuje bolečine, odstranja slabosti in osvežuje. Dvanajstotica franko 5 kron. — Ne poznamo nikakih železnih težkoč, nikakih krčev, nikakega pehanja, nikakega tiščanja v želodcu, odkar uporabljamo Fellerjeve odvajalne kroglice z znamko „Elsakroglice“. 6 škatlic franko 4 krone. Prave se dobivajo pri E. V. Fellerju v Stubici, Elzin trg št. 264 (Hrvaško).

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite

naravnost od izdelovalnice pod naslovom:

„FLORIAN“, Ljubljana.

Ljudska kakovost

liter, K 2'40.

Kabinetna kakovost

„ „ 4'80.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •

PREŠERNOVA ULICA

**PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.**

Priporočamo našim gospodinjam **pravi :FRANCKOV:** kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnilo se poslužiti tverde

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverdke so: Pri Škofu, Počarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodefe prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

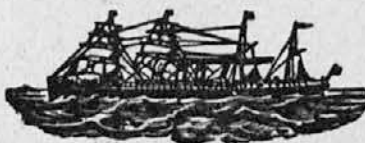
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moške oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balsam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 50 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Pospalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatlic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pripravek proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in veržic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani

ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela »Union« za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 41 0/10 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 41 0/10 od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov. Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Redni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

**Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17**

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

